

Stari Slatinik

Thursday, 10 January 2008

Zadnja Promjena Friday, 12 April 2013

Naselje Stari Slatinik nalazi se na glavnoj prometnici kroz Brodsko Posavlje, na raskrižju putova: Brod, Gradiška, Požega. Sa sjevera ga zaklanjaju umoviti brežuljci Dilj gore Obriž, Rastovica i Travnik, a na jugu se proteže ravna Posavina, plodna polja i vodoplavne livade pod imenom: Bošin, Pisci, Mostaš, Bažine, Grabarje, Krèi, Doljanska, Mlaka, Razliv, Jelas, te Lume Lug i Žirovnjak.

Po zadnjem popisu stanovništva 2001. godine u Starom Slatiniku živi ukupno 1495 stanovnika, od toga 736 muških i 759 ženskih osoba.

Selo je dobilo ime po slanim izvorima slatinama koji se nalaze povrh današnjeg položaja sela.

Geološki prošlo kraja seže unazad 5 milijuna godina, što potvrđuju nalazi slatkovodnih puževa i koljaka s lokaliteta Bijeli zdenac i česte naslage ugljena lignita. Sedimentacija se odvijala u jezersko-barskim uvjetima.

Na prisustvo čovjeka ukazuju arheološki nalazi od kojih najstariji sežu u prapovijest (oko 3500 godina), a otkriveni su prilikom iskopa kanala na prostoru Jelas polja (uži toponimi: Poprešine, Mlaka, Lug, Razliv) i pripadaju takozvanoj brodskoj kulturi – srednje brončano doba. Na zapadnije u području Krèevina (Krèi) nalazi se veliko kasnobrončanodobno naselje i groblje (staro oko 3000 godina). Kasnijih arheoloških nalaza nema sve do srednjovjekovnih ostataka starog sela na području Kušića, ali i oko izvora Bijeli zdenac, te u blizini ugljenokopa u Rastovica.

U 11. i 12. stoljeću područje Slatinika bilo je dio velikog posjeda crkveno-viteškog reda Templara. Srednjevijekovne tog posjeda bila je utvrda i samostan Brišana (Borostyan) na Petnji iznad Završnja.

Prvi spomen imena Slatinik je iz 1221. godine kada je zapisana prodaja posjeda Sclatnich.

Srednjovjekovna gradina koje se spominje u kolskoj spomenici na Žirovnjaku je ustvari gradina u Mrsunjskom lugu (iz 11. stoljeća), danas smještena neposredno uz autocestu. Spominje se još jedna gradina u brdima iznad sela, a vjerojatno se radi o gradini nedaleko crkve sv. Martin u Lovèæu.

Staro selo bilo je rastrkano po brežuljcima na Kuèitima. Spadalo je pod župu sv. Martina u Lovèæu, a kasnije pod župu u Buèju. Po predaji selo je u to vrijeme imalo samo osam zadružnih obitelji, od kojih je najveće članova imala porodica Koporèæ. Kuæe su im bile usred njihovih posjeda, građene od pletera i brvana, a pokrivene slamom. Na mjestu gdje se nalazi križ na Kuèitima bilo je groblje – Slatinsko greblje, a put koji do tamo vodi i danas se zove Mrtvaèki put.

Godine 1536. zavladao su Turci. Selo se tada zvalo Skenderovci – po begu Skenderu èija je kmetija bilo. Nakon izгона Turaka 1691. godine nastale su velike promjene u sastavu stanovništva doseljavanjem bosanskog življa.

Godine 1702. osnovana je Posavska krajina kao granièna oblast prema Turskoj. Za vojnièku službu sposobno muško stanovništvo uključeno je u èardaklije, koji su na èardacima uz Savu obavljali stražarsku službu. Također su morali iæi na rabotu kod gradnje utvrda, popravljanja putova, nasipa, a polazili su i u ratove koje je Austrijska carevina vodila diljem Europe.

Od 1750. godine «uzakonjena» je VIII. gradiška pukovnije u kojoj se našao i Stari Slatinik. Isprva je i Slatinik bio sijelo satnije-kompanije, ali od 1764. godine sijelo je u Stupniku.

Naseljavanje pod prisilom sa Kuèita na drum i uoravanje sela izvršeno je oko godine 1748. Od godine 1779. do 1788. završen je zidani drum kroz pukovniju i izgrađeni mostovi, zasađeni drvoredi. Veæ godine 1780. uveden je ovim drumom pošanski promet diližansama.

Godine 1758. Slatinik je pripojen župi u Sibirju. U selu je bila drvena kapelica sv. Josipa. Današnja crkva, također sv. Josipa, sagrađena je 1894. Godine 1829. godine osnovana je u mjestu narodna škola. Bila je drvena, a 1863. napravljena je nova zidana zgrada. Kada je razvojaèena Vojna Krajina 1871. godine, poklonjen je èasnièki stan sa zgradama i zemljištem za školu i stan učitelja. Današnja školska zgrada sagrađena je 1930. godine.

Godine 1889. dovršena je i predana u promet željeznièka pruga Nova Gradiška – Brod. Željeznièke karte na stanici Stari Slatinik poèele su se izdavati 1932. godine.

Radi povoljnog smještanja na raskrsnici putova u Slatiniku se poèetkom 20. stoljeća podižu i mali industrijski pogoni, mlinovi Dane Budisavljeviæa i Ilije Martinoviæa.

Poslije Prvog svjetskog rata u šumi zvanj Rastovica otvoren je rudnik-majdan smeđeg ugljena lignita. Radnici su veæinom bili iz Srbije i Slovenije i Lièani iz Stupnika. Šokci nisu išli raditi u rudnik. Majdan je zatvoren 1923. godine. Pokušaj obnove rudnika poslije II svjetskog rata bio je vrlo kratak.

U godinama «između dva rata» Maðar Pavo Gõry podigao je veæu ciglanu koja je radila sve do osamdesetih godina prošlog stoljeæa.

Zadružni dom građen je 1948. godine. Elektrièno osvjetljenje selo je dobilo 7. rujna 1959., a drum je asfaltiran 1971. godine. Kulturno-umjetnièko društvo «Dukat» djelovalo je od 1994. do 1996. godine.

Ovdje možete skinuti Powerpoint prezentaciju o Starom Slatiniku .

[View Larger Map](#)